

Štúdium bezolovnatých spájok typu SAC s prímiesou gália

Abstrakt práce ŠVOČ

Vypracoval: Ladislav Dobrovodský, Bc.

Názov vysokej školy: Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, Slovenská technická univerzita Bratislava

Vedúci práce: Ivona Černíčková, doc. Ing., PhD.

Pracovisko: Ústav materiálov

Rok vypracovania: 2023/24

Abstrakt:

Spájkovanie je jedna z najstarších technológií spájania materiálov pomocou tepla. Hlavnou charakteristikou spájkovania ako technológie spájania nie je fakt, že nedochádza k nataveniu základného materiálu. Využíva tak roztavený kov s nižšou teplotou ako je teplota topenia základného materiálu. Je to hlavný spôsob zapájania elektronických obvodov pomocou tepelne vytvoreného spoja, ktorý adhéznym pôsobením prilíne k obojstranným povrchom a zabezpečí vodivý spoj.

Súčasnú spájku zo zliatiny cínu a olova sú pre ľudí potenciálne toxické a aby vyhovelo legislatívnym nariadeniam a ochrane zdravia sa vyvinuli spájky typu SAC – cín meď a striebro z latinského Stannum Argentum Cuprum. V záujme zlepšenia ich vlastností je nutné podrobiť výskumu legované varianty týchto zliatin.

Gálium je prvok s nízkym bodom tavenia je pridávané s cieľom znížiť teplotu tavenia, vytvárať nové fázy a upravovať mikroštruktúru a tým prispieť k zlepšeniu mechanických vlastností pri vytváraní spojov. Tento mäkký kov by mohol účinkovať ako spojovací článok medzi tvrdšími a krehkejšími ale pevnejšími kovmi.

Kľúčové slová: Spájky, bezolovnaté spájky, spájky typu SAC, gálium, spájkovaný spoj

Hodnotenie mikroštruktúry viacvrstvového návaru zo zliatiny Inconel 718 vyhotoveného pomocou CMT

Abstrakt práce ŠVOČ

Vypracoval: Matúš Frimel, Bc.

Názov vysokej školy: Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, STU Bratislava

Vedúci práce: Katarína Bártová, Ing., PhD

Pracovisko: Ústav materiálov

Rok vypracovania: 2023/2024

Abstrakt: Cieľom experimentálneho programu bola analýza stien, ktoré boli vyhotovené postupným naváraním jednotlivých zvarových húseníc na seba s použitím prídavného materiálu Inconel 718 vo forme drôtu. Použila sa technológia aditívnej výroby oblúkovým zváraním WAAM v režime CMT. Rozdiel medzi vyhotovenými stenami bol v ochrannom plyne, kde sa použil plyn argón alebo zmesný plyn inoxline a v dodržiavaní interpass teploty 100 °C. Parametre zvárania boli pri všetkých stenách rovnaké. Vyhotovali sa priečne rezy stien a z makrosnímkov sa skúmal vplyv ochranného plynu a teploty interpass na geometrické a rozmerové charakteristiky. Transmisná elektrónová mikroskopia nám umožnila zistiť a presne určiť vyskytujúce sa fázy v jednotlivých stenách. ZK pri všetkých troch stenách bol tvorený dendridmi γ – fázy, pričom spevňujúca fáza γ' bola pozorovaná ojedinele. Elektrónovou difrakciou sme zistili, že pri stene 3A (ar + interpass) bol medzidendridický priestor tvorený karbidmi MC, M_6C a $M_{23}C_6$. V medzidendridickom priestore v spodnej časti strany sa vyskytuje δ fáza, ktorá disponuje tyčinkovou morfológiou. Pri stene 4A (argón + bez interpass) v spodnej časti bola mikroštruktúra tvorená predovšetkým γ – fázou, ktorá bola precipitačne spevnená pomocou fáz γ' a γ'' . Spevňujúca fáza γ' má morfológiu podobnú kávovému zrnú a v prípade spevňujúcej fázy γ'' je jej tvar diskovitý.

Kľúčové slová: Inconel 718, WAAM, transmisná elektrónová mikroskopia, difrakčné spektrá, sekundárne fázy

Selektívna anodická oxidácia zliatin na báze hliníka

Abstrakt práce ŠVOČ

Vypracoval: Tomáš Sádovský, Bc.

Názov vysokej školy: Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, Slovenskej technickej univerzity Bratislava

Vedúci práce: Matej Pašák, Ing. , PhD.

Pracovisko: Ústav materiálov

Rok vypracovania: 2023/2024

Abstrakt: Hliník a jeho zliatiny patria medzi najdôležitejšie materiály v súčasnom priemysle a technológii. Práve vďaka svojej nízkej hmotnosti a vynikajúcim mechanickým vlastnostiam hrajú kľúčovú úlohu vo vývoji ľahkých a odolných konštrukcií. Anodická oxidácia hliníka je široko využívaný proces, ktorý umožňuje vytvárať ochranné a dekoračné vrstvy na povrchu hliníkových materiálov. Tieto vrstvy zlepšujú odolnosť voči korózií a mechanickému opotrebovaniu a taktiež umožňujú rôzne farebné efekty a estetický vzhľad. Cieľom práce je optimalizovať parametre technologického procesu selektívnej anodickej oxidácie hliníkových zliatin pre malosériovú výrobu v laboratórnych podmienkach. Pripravené vrstvy budú podrobené analytickým metódam pre overenie hrúbky vrstvy, chemického zloženia, chemickej a abrazívnej odolnosti.

Kľúčové slová: hliník , hliníkové zliatiny ,selektívna anodická oxidácia hliníka , elektrónová mikroskopia,

Tepelné spracovanie cínového bronzu

Abstrakt práce ŠVOČ

Vypracovala: Zuzana Šándorová, Bc.

Názov vysokej školy: Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave, Slovenskej technickej univerzity Bratislava

Vedúci práce: Peter Jurči, prof. Ing. , PhD.

Pracovisko: Ústav materiálov

Rok vypracovania: 2023/2024

Abstrakt: Podľa literatúry kryogénne spracovanie spôsobuje v zliatinách medi zmraštenie štruktúry, zmenu napätí a zjemnenie zrna, pričom deformácia vplýva na proces precipitácie. Cieľom práce je overiť vplyv tepelného spracovania na mikroštruktúru a mechanické vlastnosti binárneho cínového bronzu CuSn12 s ohľadom na poznatky z literatúry. V prvej fáze boli všetky vzorky tepelne spracované rozpúšťacím žíhaním pri teplote 700 °C po dobu 90 min. Po rozpúšťacom žíhaní bola časť vzoriek vystavená umelému starnutiu pri teplote 330 °C, pri rôznych časoch výdrže (24, 48, 96, 168, 336, 504, 672 a 1008 h). Ďalšie vzorky boli pred umelým starnutím (330 °C, výdrž 24, 48, 96, 168, 336, 504, 672 a 1008 h) vystavené kryogénnemu spracovaniu (-196°C, výdrž 1 a 48 hodín), pričom 2 vzorky boli vystavené iba kryogénnemu spracovaniu. Na vybraných vzorkách bola vykonaná skúška rázovej húževnatosti podľa Charpyho a skúška pevnosti v ťahu. Pre porovnanie boli testované aj vlastnosti referenčných vzoriek (základný stav – pred rozpúšťacím žíhaním a vzorka po rozpúšťacom žíhaní 700 °C/90 min). Bolo zistené, že vykonané tepelné spracovania majú pomerne malý vplyv na medzu pevnosti v ťahu. Pri porovnaní vzoriek, ktoré prešli procesom umelého starnutia so vzorkami spracovanými iba kryogénne, môžeme pozorovať nárast dohovorenej medze klzu, avšak nastáva mierny pokles nárazovej práce, ťažnosti a kontrakcie.

Kľúčové slová: cínové bronzy, umelé starnutie, kryogénne spracovanie

**Analýza vplyvu kryogénneho spracovania na koróziu
odolnosť nástrojových ocelí
Abstrakt práce ŠVOČ**

Vypracoval: Ján Tomek, Bc.

Názov vysokej školy: Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnava, Slovenská Technická univerzita v Bratislave

Vedúci práce: Peter Gogola, Ing., PhD.

Pracovisko: Ústav materiálov

Rok vypracovania: 2023/2024

Abstrakt: Pri kryogénnom spracovaní ocele dochádza k premene väčšiny austenitu na martenzit a tým dochádza aj k zníženiu zvyškového austenitu. Ide o proces, ktorým ovplyvňujeme základné vlastnosti materiálu (súčiastky) na rozdiel od čisto povrchových úprav. Okrem eliminácie zvyškového austenitu sa po kryogénnom spracovaní vyskytuje aj zvýšenie percenta karbidov, produkcia jemnejších karbidov a homogénnejšia distribúcia karbidov. V tejto práci sa sledoval vplyv korózie na nástrojovú oceľ VANADIS 6, ktorá bola upravená do 8 rôznych druhov prevedení, resp. do 8 rôznych kombinácií popúšťania a kryogénneho spracovania. Na skúmanie vplyvu korózie, sa použil koróznym test v soľnej hmle. Vzorky boli podrobené koróznemu prostrediu počas 168 hod., 336 hod. a 504 hod. Po uplynutí tejto doby boli pomocou dvojvážkovej metódy vyhodnotené rozdiely hmotností vzoriek pred koróznym testom a po koróznom teste. Výsledky ukázali, že rôzne druhy prevedení ocele VANADIS 6 sa správajú v koróznom teste veľmi podobne. Mierne lepšie sa správajú vzorky označené P16, P1, a W1. Pomocou RTG analýzy sa zistilo, že korózne produkty tvoriace sa na vzorkách majú so zvyšujúcim sa časom korózneho testu vyšší obsah Fe_3O_4 .

Kľúčové slová: korózia, nástrojová oceľ, kryogénne spracovanie, koróznym test v soľnej hmle, chóm-vanádové ledeburitické ocele